

Lannert Judit miniszterjelölti meghallgatása

Szűcs Dóra: Tájékoztatom Önöket, hogy a Házbizottságban nem alakult ki konszenzus, Házelnökasszony állást foglalt a miniszterjelöltek meghallgatásának rendjéről. Egyben Házelnökasszony felkérte a Bizottságot, hogy az állásfoglalásban foglaltak megfelelően hallgassa meg a miniszterjelöltet. Erre a meghallgatásra kerül most sor. Az elfogadott tárgyalási rendünknek megfelelően elsőként megadom a szót Lannert Judit miniszterjelölt asszonynak expozéja megtartására. Parancsoljon, Miniszterjelöltasszony, Öné a szó.

Lannert Judit: Köszönöm a lehetőséget, és én is azt gondolom, hogy ez egy nagy szó, hogy 16 év után végre önálló tárcája van az oktatásnak, de mielőtt programomról beszélnék, vagy az elképzeléseimről pár szót mondanék magamról. Közgazdász, szociálpolitikus végzettségem van, és szociológiából doktoráltam, és 36 éve vagyok oktatáskutató.

A rendszerváltáskor, amikor felállították az Országos Közoktatási Intézetet, ott kezdtem tudományos munkatársként, aztán főmunkatársként, aztán a kutatási központ igazgatójaként, aztán a jogutód OFI-ban tudományos főigazgató-helyettes voltam, de egyre inkább látszott, hogy keveset tudok tenni azon az oldalon az oktatásért, ezért 2008-ban alapítottam egy magán oktatáskutató céget. Először a Tárkival együtt, Tárkai Tudok néven később ez T tudok lett, és ebben a cégben adaptáltunk Angliából egy programot kreatív fejlesztés céljából, amivel szignifikánsan tényleg tudtuk javítani a gyerekek eredményeit. Erről a munkáról kolléganőmmel, Németh Szilviával írtunk egy könyvet Kreatív tanulás néven. És még annyit elmondanék, hogy férjnél vagyok, és van három felnőtt gyermekem.

Akkor az oktatásról. Tehát én is azt gondolom, hogy nagyon nagy dolog, hogy végre nem csak, hogy önálló tárca van az oktatáson, de hogy fölöleli a 0-tól a 100 éves korig a tanulás minden terepét. Ez azt jelenti, hogy nem csak iskolák irányításáról lesz itt szó, hanem egy teljes életutat lehet majd megtervezni a kora gyermekkortól a felnőttkorig, a digitális kompetenciákon át a társadalmi részvételig. És ez lehetővé teszi, hogy az egyéni tanulói utakat egészen lássuk, és stratégiai építkezésre is lehetőséget ad. Egy olyan nyitott, korszerű és nemzetközileg is versenyképes tanulási rendszert akarunk építeni, amellyel Magyarország ismét látható és kezdeményező szereplővé válhat a világban. És nem véletlen, hogy a nevünk is egy kicsit más, Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium. Én kértem, hogy ez a szó szerepeljen a minisztérium nevében, ugyanis számtalan későbbi hátrányos probléma akkor a gyermekkorban halmozódik föl, ezért fontosnak tartottam, hogy a kisgyermekkorban nevelés bekerüljön a tárcába, és láthatóvá váljék. Ezen a téren nagyon sok hagyomány van és jobb tapasztalat Magyarországon, de nagyon elhanyagolódott ez a terület az utóbbi években. A másik terület, ami azt gondolom, hogy láthatóbbá kéne tenni, és ezt szeretnénk, ez a felnőttképzés. Mindig arról beszélünk, hogy életen át tartott tanulás, de nem mindig gondoljuk komolyan, vagy nem gondoljuk meg, hogy ez mit jelent. Én azt gondolom, hogy a tanulás az egy egész életen át tart, nekünk is, önöknek is mindig kell tanulni, és mi ezt is szeretnénk támogatni a minisztériumban. Amikor elvállaltam ezt a feladatot, végiggondoltam, hogy milyen elvek mentén csinálnám ezt, és én

három dolgot emelnék ki. Egyrészt, hogy gyermekközpontú. Ez a gyermek igényeiből indul ki. Nem azt jelenti, hogy azt csináljuk, amit a gyermek akar, hanem azt, hogy figyelünk az ő igényeire és szükségleteire. A másik, hogy adatvezérelt szakmapolitika legyen. Hát ez a kutatói múltamból is jön, de azt gondolom, hogy tények nélkül nem igazán tudjuk, hogy hol vagyunk, és így azt sem tudjuk megmondani, hogy hogyan lépünk tovább. És a harmadik nagyon fontos szempont az a partnerség. Minden, amit csinálunk, az érintettekkel együtt szeretnénk csinálni, őket bevonva semmit se nélkülük. Ennek keretében, hogy ezeket az elveket tudjam érvényesíteni, szükség lesz szemléletváltásra, a bizalom felépítésére, az egymás méltóságát tisztelő párbeszéd kialakítására, ami a gyermek méltóságát is figyelembe veszi. Társadalmi részvétel biztosítására, szakmai egyeztető fórumok rendszerének létrehozására, a transzparencia biztosítására. Új törvényekre, harmonizációra, egységes szabályozási környezetre, és az ezt szolgáló korszerű vezető információs rendszer kialakítására, kritériumorientált finanszírozási rendszer kidolgozására, innovatív módszerek adaptálására, használatára, egy módszertani háttérintézet létrehozására, a tanulói és pedagógus terhek fokozatos csökkentésére, a NAT felülvizsgálatára és a 21. századi követelményekhez való igazítására, az oktatási intézmények nyitására, a helyi és a tágabb közösség felé és az akadémiai szabadság elismerésén és garantálásán alapuló felsőoktatáspolitikai meghirdetésére.

A különböző hosszabb távú és most nem az előttünk álló három hónap lépéseire gondolok. A különböző területeken, ha ezt egy kicsit jobban megnézzük, akkor azt gondolom, hogy a kis nevelés, a kora gyerekkori nevelésben az már a bölcsődében kezdődik, így a bölcsőde óvodai nevelés is ennél a tárcánál lesz. Emellett a gyógypedagógiai szolgálatok és amit nagyon szeretnénk a szülő támogatás, amit angolul Ferentinnek hívnak, tehát hogy a szülőket is támogassuk a kora gyerekkori nevelés során. Így az ágazatközi szakmaközi együttműködések összehangolásán alapuló ellátási út, azaz az úgynevezett gyermekút kialakítása, működtetése, koordinációja lehetővé válik. Lehetőség lesz hátrány kompenzációra és prevencióra már a születéstől kezdve. Itt szoros együttműködésben fogunk dolgozni a többi tárcával, és nagy örömmel szolgál, hogy a szociális tárcánál Gyurkó Szilvia kapta a gyermekvédelmet, illetve hogy a koordinációt Bódis Kriszta viszi. Azt gondolom, hogy ez egy innovatív kormányzati forma lesz, hogy a gyerekek szükségleteinek megfelelő szolgáltatást, minőségi szolgáltatást hatékonyan a helyben meg tudjuk szervezni, és ehhez a három tárca szoros együttműködése szükséges. A közoktatás megújításának kiindulópontja, hogy a XXI. századi kompetenciák fejlesztése ne különálló célként, hanem az oktatási rendszer egészét átható szemléletként jelenjen meg.

Ennek keretében, de nem csak ez, de szeretnénk a mesterséges intelligencián, aki külön szereplőt, egy koordinátorát kinevezni a minisztériumba, aki ezeket a szempontokat mindenütt figyelemmel kíséri, fel kell készülni erre, ennek vannak veszélyei, vannak előnyei, de ehhez tudnunk kell, hogy mihez is kezdjünk vele, ezért szeretnénk ezzel is foglalkozni a minisztériumban. A kritikai gondolkodás, az együttműködés, a kreativitás, a kommunikáció, a digitális készségek, valamint a társadalmi felelősségvállalás felélesztése minden gyermek számára alapvető feltétele annak, hogy képes legyen

boldogulni a gyorsan változó társadalmi, gazdasági és technológiai környezetben. Egy gyermekközpontú oktatási rendszerben az intézményi működésnek, az erőforrás-elosztásnak és az értékelési rendszernek egyaránt azt kell szolgálnia, hogy minden gyermek ténylegesen képes legyen kibontakoztatni a képességeit. Ennek megfelelően az oktatási rendszer elsődleges feladata, hogy minden gyermek számára társadalmi háttértől, etnikai hovatartozástól, lakóhelytől vagy fogyatékoságtól függetlenül biztosítsa a minőségi, inkluzív és eredményes tanulás feltételeit a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelően. Az állam feladata egy olyan adatvezérelt, célzott beavatkozásokra épülő oktatásirányítási rendszer kialakítása, amely képes azonosítani a leginkább leszakadó intézményeket, feltárni a hátrányok okait, és ezekre komplex szakmai támogatással reagálni. A beavatkozás során egyszerre kell figyelembe venni a gyermekek érdekeit, a szülők szempontjait és az intézményi működés feltételeit. A hosszú távú tervezésnek minden érintett társadalmi szereplő bevonásával kell kezdődnie, különösen fontos a pedagógusok, gyerekek, szülők, az intézményvezetők, valamint a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozó szakemberek tapasztalatainak és véleményének megismerése. Az elkészült stratégiáról széleskörű közérthető tájékoztatást kell adni a társadalom számára, hogy annak céljai, alapelvei és várható hatásai minden érintett számára világosak legyenek. A szakképzés rendszerében is erősítjük a diákok bevonását és az adatalapú döntéshozatalt, kiemelt feladatnak tekintjük a szakképzési intézmények szervezeti kultúrájának fejlesztését, az intézmények szervezeti működését hatékonyabbá és tanuló és tanulásközpontúvá tesszük. Fejlesztjük a szakmai támogató szolgáltatások rendszerét, a szervezeti tanulás és együttműködés kultúrájának megerősítése érdekében, és jelentős lépéseket teszünk az oktatók pedagógiai módszertani eszköztárának fejlesztésében. A gazdaság szereplőivel szorosan együttműködve fejlesztjük a duális képzés minőségét, erősítjük a minőségszemléletet, ehhez támogató rendszereket alakítunk ki, elsősorban az intézményi önértékelésekre alapozva. Stratégiai cél, hogy tanuló társadalommá váljunk. Ennek eléréséhez a felnőttkori tanulás kultúrájának fejlesztését kiemelt feladatnak tekintjük, megalkotjuk a felnőttkori tanulás célrendszerét, stratégiáját és középtávú cselekvési tervét, kialakítjuk a területi szabályozási keretrendszerét, kidolgozzuk az egész életen át tartó életpályaépítést támogató stratégiát, ennek eszköz és intézményrendszerét. Ugye fontos, hogy nem pályaválasztásról beszélünk, hanem pályakonstrukcióról. Ez egy egészen más felfogás. A magyar felsőoktatás pótolhatatlan tudásbázist jelent a társadalom és a kormányzat számára is. Az akadémiai szabadság a minőség fejlesztésének és biztosításának elengedhetetlen feltétele. A feladatunk kialakítani azt az egyenlő esélyeket biztosító, kiszámítható és átlátható szabályozási keretet és finanszírozási megoldást, ami ezt lehetővé teszi. Mindehhez az alkotmányos garanciák megteremtése mellett egy korszerű és a fenti elveket támogató új felsőoktatási törvény kidolgozása szükséges, amely az oktatás többi ágazatával összhangban áll, és azokhoz igazodó stratégián alapul. És ugye mindenki kíváncsi, hogy mit tudunk megtenni legelőször az első három hónapban.

Az első hónap legfontosabb feladata felállítani egy olyan minisztériumot, ami még nem létezett. Ugye ezt több helyről kell összeszedni és összerakni. Ezért nagyon fontos, hogy egy nagyon alapos

átvilágítása legyen a rendszernek. Másrészt fontos, hogy meghozzunk olyan intézkedéseket, amivel a tanulók és a pedagógusok levegőhöz jutnak már szeptembertől kezdve. Harmadrészt vissza kell vezetni a felsőoktatásunkat Európába. Jogszabályi szinten rendezni kell, hogy újra részt vehessenek a magyar hallgatók az Erasmus programban és az oktatók a Horizont programban. A pályázatokkal még nem lefedett vagy nem megfelelő mértékben elköltött uniós forrásokat is felülvizsgáljuk és mozgósítjuk. Célunk a monopóliumok megszüntetése és a kínálat bővítése mind a taneszközök, mind a képzések terén, valamint a politika kivezetése a szektorból, annak a teljes depolitizálása. Ezt a folyamatot egy intenzív párbeszéd fogja kísérni a szakmai szervezetekkel, érdekképviselőkkel, szülői és diákszervezetekkel. Amint lehetséges, megkezdem az egyeztetéseket a szakmai szervezetekkel a rövid és hosszú távú cselekvési tervről, stratégiai irányokról. Kora gyermekkori szolgáltatások terén előkészítjük az egységes szabályozási környezetet. A kórházban hagyott csecsemők részére a jelenlegi bölcsődei ellátási formák kibővítését szorgalmazzuk, felülvizsgáljuk az óvodai nevelés személyi feltételeit és az óvodai nevelés országos kalaprogramját. Fontos, hogy az óvoda-iskola átmenetet a gyermek szükségletéhez igazítsuk, ami jelentheti a 45 perces kötelező iskolai előkészítő foglalkozások kivezetését és alternatív megoldások kidolgozását, valamint a rugalmas beiskolázás lehetőségét is. Emellett kidolgozásra kerül az óvodapedagógusok mentális jólétét támogató szakmai program is. A közoktatási rendszert átvilágítjuk, és az adatok alapján készült elemzést publikussá tesszük. Kidolgozunk egy egységes kritériumrendszert, megint csak a partnerségben másokkal, amely a rendelkezésre álló köznevelési adatok elemzésére építve lehetővé teszi valamennyi általános iskola értékelését abból a szempontból, hogy mely intézmények igényelnek azonnali beavatkozást. Kialakítjuk a konzultációs és szakmai egyeztetési mechanizmusokat és protokollokat, és ezeket szabályozottá és transzparenssé tesszük. A nemzeti pedagógus kartagsága nem lesz kötelező. A szakszervezeti jogosítványokat és a sztrájkszabályokat helyreállítjuk, a polgári engedetlenség miatt elbocsátott tanárokat rehabilitáljuk. A Klebelsberg Központ, mint Központ Hivatal középírányító szerepét, a tankerületek központok működését felülvizsgáljuk, a tankerületeket és az igazgatókat átvilágítjuk. A tankerületeket személyesen is szeretném meglátogatni és szeretnék a körükben tájékozódni. Átvilágítjuk a KRÉTA rendszert és az arról szóló szerződéseket. Csökkenteni kell az intézményekre háruló adminisztratív terheket az Oktatási Hivatalnak és a Klebelsberg Központnak jelentendő adatok közötti duplikáció megszüntetésével, az adatbázisok integrálásával. A cél egy egyszerűbb, egységesebb és hatékonyabb adatszolgáltatási rendszer kialakítása, amely ugyanazt az adatot csak egyszer kéri be az intézménytől. A pedagógus továbbképzési rendszert felülvizsgáljuk, az Oktatási Hivatal és a Nemzeti Közszerületi Egyetem monopóliumát megszüntetjük. A pedagógus továbbképzési programok létesítésére és indítására irányuló korábbi szabadságot helyreállítjuk. A tanulói és tanári munkaterhek csökkentése érdekében az alsó tagozaton a rugalmas tanulásszervezés is megengedhetővé válik. Kezdeményezzük az iskolai házirendek gyermekközpontúvá tételét, illetve a testnevelés megszervezési jogának iskolai hatáskörbe való átadását.

A pedagógusok esetében csökkentjük a kötelező helyettesítési órák számát és elkezdjük a kötelező óraszám és a kötött munkaidő felülvizsgálatát. A teljesítményértékelési rendszert átalakítjuk, visszaállítjuk a kompetenciamérés rendszer korábbi gyakorlatát, amikor a 6., 8. és 10. évfolyamon mértek három kompetenciatereleten a többi mérést kivezetjük. Megvizsgáljuk a NOKS, a nem oktatási dolgozók, pedagógiai asszisztensek és egyéb dolgozók béremelési lehetőségeit a költségvetési helyzet függvényében. Tervezzük az iskolaigazgatói, döntési és munkáltatói jogkörök bővítését. Ennek érdekében szükséges annak áttekintése, hogy majd szeptembertől mely intézményi döntési jogkörök adhatók vissza nagyobb rendszerszintű kockázat nélkül az iskolaigazgatók számára. Célunk, hogy az igazgatók nagyobb mozgástérrel rendelkezzenek a plusz juttatások és a bérpótlékok odaítélésében, és legyen továbbképzési kerete is az intézményeknek. A cél az intézményi autonómia fokozatos erősítése, különösen azokban a működési, szervezési és szakmai kérdésekben, amelyek helyben hatékonyan kezelhetők. A taneszközök választhatóságának felülvizsgálata keretében hatályon kívül helyezzük azt a rendelkezést, ami a tantárgyak vonatkozásában csak legfeljebb két tankönyv választását engedi, így a törvényben nevesített műfajú taneszköz korlátozás nélkül felkerülhetne a tankönyvjegyzékre. Megszűnne tehát az a korlátozás, amely jelenleg a kivételként szabályozott területek kivételével kerettantárgyi tantárgyként két tankönyvre szűkíti a választható kínálatot. A szakképzés terén rugalmasabbá tesszük az oktatók továbbképzési rendszerét. A szakképzési centrumokban a kancellári rendszert megszüntetjük, belekezdünk a felnőttkori tanulás stratégiájának megalkotásában és felülvizsgáljuk a felnőttképzést szabályozó jogszabályokat, valamint a jelenlegi ellenőrzési rendszert. Az állami egyetemek autonómiájának helyreállítása érdekében előkészítjük a jogszabálmódosításokat, a kuratóriumi rendszert átalakítjuk, előkészítjük a KEKVA rendszer átalakításának koncepcióját. A MAP szervezetét és működését is áttekintjük. Áttekintjük az alulfinanszírozott állami felsőoktatási intézmények, mint az ELTE és a többi, többlet finanszírozásának lehetőségeit ennek a négy egyetemnek, és a rendelkezésre álló források függvényében teszünk lépéseket a finanszírozási elmaradásuk csökkentésére. És talán ami a legfontosabb, hogy szeretnénk már egy-két héten belül társadalmi párbeszédet indítani arról, hogy mi a tanulás és mi az iskola célja. Bárkivel beszéltem itt a felkészülés során, azt láttam, és nem csak a közoktatás terén, hanem a kora gyerekkorban vagy a felsőoktatásnál, hogy alapvetően nem beszéltük meg, mit akarunk az oktatástól, és főleg ebben a gyorsan változó új világban ez különösen fontos lenne, hogy valami közöset találjunk és közös irányba menjünk. Ezért szeretnénk egy olyan párbeszédet, ahol nem csak a szakmát vagy a szülőket, de a gyerekek hangját is szeretnénk meghallani, és szeretnénk a gyerekeket is bevonni ebbe a társadalmi párbeszédbe.

A 2026-27-es tanév rendjében meghatározott témahét keretében aktív projekttevékenység segítségével szeretnénk megismerni a tanulók tanulással kapcsolatos elvárásait. Ősszel párbeszédet kezdeményezünk az iskolákkal, hogy a pedagógusok, segítő szakemberek, szülők, diákok véleményét is figyelembe véve alakíthassuk ki a közös minimumokat a tanulás és az oktatás nagy kérdései körül. Ugyancsak társadalmi párbeszédet indítunk a felsőoktatás 21. századi szerepének, és az ehhez

szükséges hatékony, az autonómiát, önkormányzatiságot támogató és az akadémiai szabadságot biztosító struktúra kialakítása érdekében. Törekszünk arra, hogy már szeptembertől érezhető változások jelenjenek meg a rendszerben, és hogy a nagyobb szabású változásokat, a partnereinket bevonva jól előkészítsük, ezzel is segítve a magyar oktatás 21. századi pályára állását.

Köszönöm szépen!